

NGHỊ QUYẾT HỘI NGHỊ TRUNG ƯƠNG NĂM KHÓA XII VỚI VẤN ĐỀ PHÁT TRIỂN KINH TẾ TƯ NHÂN Ở ĐẮK LẮK

*Ths. Ngô Sáu
Phó Hiệu Trưởng*

Đắk Lắk là tỉnh miền núi, có vị trí chiến lược quan trọng về kinh tế, chính trị, quốc phòng, an ninh của khu vực Tây Nguyên. Diện tích tự nhiên 13.125km², có 73,4km đường biên giới với Vương quốc Campuchia. Dân số hơn 1,8 triệu người, với 47 dân tộc anh em cùng sinh sống; dân tộc thiểu số chiếm 31,69% dân số toàn tỉnh (trong đó dân tộc thiểu số tại chỗ là 20,4%).

Trong những năm qua nền kinh tế Đắk Lắk tăng trưởng khá, bình quân hàng năm tăng 8%. Quy mô nền kinh tế được mở rộng, cơ cấu kinh tế tiếp tục chuyển dịch theo chiều hướng giảm dần tỷ trọng khu vực nông nghiệp và tăng dần tỷ trọng khu vực kinh tế công nghiệp - xây dựng và thương mại - dịch vụ. Năm 2015 tổng sản phẩm xã hội của tỉnh (theo giá so sánh năm 2010) đạt 41.559 tỷ đồng, gấp 1,27 lần so với năm 2010, trong đó kinh tế tư nhân (KTTN) chiếm tỷ trọng trên 75%; thu nhập bình quân đầu người đạt 32,7 triệu đồng. Hoạt động thu hút đầu tư, huy động các nguồn lực cho đầu tư phát triển, đặc biệt là đã tiếp cận một số nhà tài trợ có tiềm năng như Ngân hàng Thế giới (WB), Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB), Nhật Bản, Hàn Quốc...

Các thành phần kinh tế tiếp tục phát triển cả về số lượng và chất lượng, văn hóa, xã hội được chú trọng và phát triển; cải cách hành chính, phòng chống tham nhũng có chuyển biến tích cực; an ninh quốc phòng được giữ vững tạo điều kiện thuận lợi cho sự phát triển kinh tế - xã hội; đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng cao. Đây là nền tảng cơ bản cho kinh tế tư nhân phát triển thuận lợi. Từ khi có Luật Doanh nghiệp năm 2009 và Luật Doanh nghiệp năm 2005, Luật Doanh nghiệp năm 2014 kinh tế tư nhân phát triển mạnh cả về quy mô số lượng và chất lượng, tính đến năm 2016, toàn tỉnh có 8859 doanh nghiệp dân doanh đăng ký với tổng số vốn đăng ký lên đến 31.959 tỷ đồng, trong đó có 2.476 doanh nghiệp tư nhân với số vốn đăng ký 1.950 tỷ đồng, 5757 công ty trách nhiệm hữu hạn với số vốn đăng ký 13.868 tỷ đồng, 619 công ty cổ phần với số vốn đăng ký 15.643 tỷ đồng và 07 doanh nghiệp 100% vốn nước ngoài với số vốn đăng ký 498 tỷ đồng. Tuy nhiên thời gian qua do những khó khăn về kinh tế - xã hội của cả nước, nhiều

doanh nghiệp không đủ sức cạnh tranh phải ngừng hoạt động hoặc giải thể. Đến nay toàn tỉnh có 6199 doanh nghiệp dân doanh còn hoạt động, trong đó có 06 doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài.¹

Về kinh tế tập thể, toàn tỉnh có 5000 tổ hợp tác, 365 hợp tác xã và 03 liên hiệp hợp tác xã đăng ký. Quy mô hợp tác xã được mở rộng, nhiều hợp tác xã đã đầu tư, đổi mới trang thiết bị, cơ sở vật chất kỹ thuật, làm cho chất lượng sản phẩm và dịch vụ ngày càng tốt hơn. Bên cạnh đó một số lượng hợp tác xã tồn tại trên danh nghĩa, ngừng hoạt động thời gian dài hoặc giải thể, đến nay liên hiệp hợp tác xã của tỉnh còn hoạt động là 238 hợp tác xã và 03 liên hiệp hợp tác xã. Về số lượng hộ kinh doanh cá thể, trên địa bàn tỉnh hiện có hơn 70.000 hộ. Trong thời gian qua khu vực kinh tế tư nhân đã đóng góp cho sự tăng trưởng về kinh tế - xã hội của tỉnh; kinh tế tư nhân đã huy động chiếm 70% tổng vốn đầu tư của toàn xã hội năm 2015; tạo ra 28,7% tổng sản phẩm cho toàn xã hội năm 2015; đóng góp đáng kể cho ngân sách nhà nước, số thu ngân sách từ doanh nghiệp và cá nhân sản xuất, kinh doanh hàng hóa dịch vụ năm 2015 là 1.794 tỷ đồng chiếm 38%; tạo nhiều việc làm cho người lao động, kinh tế tư nhân đã giải quyết được việc làm cho hơn 200.000 lao động; các mặt hàng xuất khẩu ra nhiều nước trên thế giới như cà phê, cao su, hạt điều, hạt tiêu, mật ong, gỗ tinh chế góp phần tạo kim ngạch xuất khẩu của tỉnh năm 2015 là 650 triệu USD, tăng 9% so với năm 2014. Năm 2015. Chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh (PCI) của tỉnh Đắk Lắk xếp thứ 23 trong 63 tỉnh thành, tăng 7 bậc so với năm 2014, thể hiện sự nỗ lực của UBND tỉnh, các cấp, các ngành trong việc cải thiện môi trường kinh doanh của tỉnh, được cộng đồng doanh nghiệp, doanh nhân đánh giá một cách tích cực.²

Nhờ huy động được nhiều nguồn lực đưa vào sản xuất kinh doanh các doanh nghiệp tư nhân đã góp phần đáng kể vào việc xóa đói giảm nghèo, cải thiện đời sống nhân dân. Bên cạnh những thành tựu đạt được ở trên, khu vực kinh tế tư nhân ở Đắk Lắk vẫn còn những hạn chế sau:

Phần lớn các doanh nghiệp được thành lập trên cơ sở nguồn vốn ít ỏi của gia đình hoặc vay mượn người thân, việc tiếp cận với ngân hàng để vay vốn rất khó khăn, chỉ khả thi với những doanh nghiệp đã đi vào hoạt động có hiệu quả và có tài sản để thế chấp.

Do một số ngành, nghề như thương mại, dịch vụ không yêu cầu vốn lớn, thời gian luân chuyển vốn nhanh và lợi nhuận cao nên các doanh nghiệp thuộc kinh tế tư nhân quan tâm đầu tư hơn là lĩnh vực sản xuất công nghiệp; dẫn đến mất cân đối nền kinh tế...

Kinh tế tư nhân của tỉnh Đắk Lắk hiện nay phần lớn có quy mô nhỏ; máy móc, thiết bị, công nghệ lạc hậu; trình độ quản trị doanh nghiệp yếu kém; sức cạnh tranh trên thị trường còn yếu. Đa số các doanh nghiệp thuộc khu vực kinh tế tư nhân là các doanh nghiệp vừa và nhỏ.

Đối với các doanh nghiệp trong lĩnh vực xây dựng cơ bản nợ xấu chiếm tỷ lệ khá lớn trong nợ xấu của ngành công nghiệp, xây dựng; một số doanh nghiệp đã thi công có khối lượng nhưng chưa được giải ngân vốn kịp thời, các doanh nghiệp gặp khó khăn trong trả nợ cho ngân hàng.

Khu vực kinh tế tư nhân chưa khai thác được nhiều tiềm năng lợi thế của tỉnh như đất đai, vùng nguyên liệu, lực lượng lao động nên năng suất, hiệu quả chưa cao. Trình độ nhận thức và quản lý của chủ doanh nghiệp tư nhân còn yếu, trong quá trình sản xuất kinh doanh chưa nắm vững pháp luật đã xảy ra khiếu kiện, tranh chấp giữa chủ doanh nghiệp và những người góp vốn; số lượng doanh nghiệp đăng ký tham gia hoạt động xuất khẩu tăng, nhưng số lượng doanh nghiệp xuất và nhập khẩu còn ít; sản xuất hàng hóa kém chất lượng; vi phạm các quy định về bảo vệ môi trường; kê khai thuế chưa đầy đủ; chấp hành chưa tốt chế độ báo cáo tài chính. Nhìn chung một số doanh nghiệp thuộc kinh tế tư nhân chưa thực hiện tốt những quy định của pháp luật về lao động, hợp đồng lao động, chế độ tiền lương, thưởng, bảo hiểm, bảo hộ lao động đối với người lao động. Hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước còn nhiều hạn chế. Việc thực hiện chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về phát triển kinh tế tư nhân hiệu quả chưa cao, chưa nghiêm. Kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội chưa đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế tư nhân, nhất là hạ tầng giao thông và nguồn nhân lực.

Xác định giải pháp có ý nghĩa chiến lược, góp phần giải phóng và khai thác mọi khả năng để phát triển lực lượng sản xuất, xây dựng cơ cấu kinh tế hợp lý là sử dụng nhiều hình thức kinh tế với quy mô và trình độ sản xuất, lưu thông nhằm khai thác mọi khả năng của các thành phần kinh tế, trong đó kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo, cần phải thực hiện đồng bộ các giải pháp sau;

Thống nhất nhận thức, tư tưởng, hành động trong triển khai các chủ trương, chính sách về phát triển kinh tế tư nhân. Đại hội XII của Đảng tiếp tục khẳng định: “Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa Việt Nam có quan hệ sản xuất tiến bộ phù hợp với trình độ của lực lượng sản xuất; có nhiều hình thức sở hữu, nhiều thành phần kinh tế, trong đó kinh tế nhà nước giữ vai trò chủ đạo, kinh tế tư nhân là một động lực quan trọng của nền kinh tế”.

Tạo lập môi trường đầu tư, kinh doanh thuận lợi cho phát triển kinh tế tư nhân. Đại hội XII của Đảng cũng chỉ rõ: “ tạo mọi điều kiện thuận lợi phát triển mạnh doanh nghiệp tư nhân để tạo động lực nâng cao năng lực cạnh tranh của nền kinh tế. Hoàn thiện cơ chế, chính sách khuyến khích, tạo thuận lợi phát triển mạnh kinh tế tư nhân ở hầu hết các ngành và lĩnh vực kinh tế, trở thành một động lực quan trọng của nền kinh tế. Hoàn thiện chính sách hỗ trợ phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa, doanh nghiệp khởi nghiệp. Khuyến khích hình thành các tập đoàn kinh tế tư nhân đa sở hữu và tư nhân góp vốn vào các tập đoàn kinh tế nhà nước”.³

Nghị quyết Hội nghị Trung ương năm khóa XII nêu mục tiêu tổng quát phát triển kinh tế tư nhân: "Phát triển kinh tế tư nhân lành mạnh, hiệu quả, bền vững, thực sự trở thành một động lực quan trọng của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, góp phần phát triển kinh tế - xã hội nhanh, bền vững, không ngừng nâng cao đời sống của nhân dân, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh, sớm đưa nước ta trở thành một nước công nghiệp theo hướng hiện đại"⁴. Tỉnh Đắk Lắk ban hành Quy định về chính sách ưu đãi sử dụng đất đối với các dự án xã hội hóa thuộc lĩnh vực giáo dục, dạy nghề, y tế, văn hóa.

Hỗ trợ kinh tế tư nhân đổi mới sáng tạo, hiện đại hóa công nghệ và phát triển nguồn nhân lực, nâng cao năng suất lao động. Để kinh tế tư nhân phát triển theo đúng quy luật của nó, Đảng, Nhà nước có những chính sách nhằm định hướng kinh tế tư nhân phát triển theo đúng quy luật khách quan. Khuyến khích, tạo điều kiện thuận lợi để kinh tế tư nhân phát triển nhanh, bền vững, đa dạng với tốc độ tăng trưởng cao cả về số lượng, quy mô, chất lượng và tỉ trọng đóng góp trong GDP. Kinh tế tư nhân được phát triển ở tất cả các ngành, lĩnh vực mà pháp luật không cấm. Phát huy phong trào khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo; nâng cao hiệu quả hoạt động của các doanh nghiệp nhỏ và vừa. Tạo môi trường và điều kiện thuận lợi để các hộ kinh doanh tự nguyện liên kết hình thành các hình thức tổ chức hợp tác hoặc hoạt động theo mô hình doanh nghiệp. Khuyến khích kinh tế tư nhân tham gia góp vốn, mua cổ phần của các doanh nghiệp nhà nước khi cổ phần hoá hoặc Nhà nước thoái vốn. Thúc đẩy phát triển mọi hình thức liên kết sản xuất, kinh doanh, cung cấp hàng hoá, dịch vụ theo mạng sản xuất, chuỗi giá trị thị trường giữa kinh tế tư nhân với kinh tế nhà nước, kinh tế tập thể và các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài nhằm tiếp nhận, chuyển giao, tạo sự lan toả rộng rãi về công nghệ tiên tiến và quản trị hiện đại, nâng cao giá trị gia tăng và mở rộng thị trường tiêu thụ.

Nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước. Chăm lo bồi dưỡng, giáo dục, nâng cao nhận thức chính trị, tinh thần tự lực, tự cường, lòng yêu nước, tự hào, tự tôn dân tộc, gắn bó với lợi ích của đất nước và sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội của các chủ doanh nghiệp. Phát triển đội ngũ doanh nhân Việt Nam ngày càng vững mạnh, có ý thức chấp hành pháp luật, trách nhiệm với xã hội và kỹ năng lãnh đạo, quản trị cao; chú trọng xây dựng văn hoá doanh nghiệp, đạo đức doanh nhân.

Đổi mới nội dung, phương thức và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, nâng cao vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội, xã hội - nghề nghiệp đối với kinh tế tư nhân. Tỉnh Đắk Lắk khẩn trương triển khai kế hoạch phát triển doanh nghiệp nhỏ và vừa giai đoạn 2016-2020, đặc biệt tập trung vào việc hỗ trợ và đáp ứng nhu cầu thực tế của các doanh nghiệp nhỏ và vừa trong việc lập phương án kinh doanh hiệu quả tìm kiếm thị trường và cần gắn liền với bảo lãnh tín dụng./.

Chú thích:

1;2. Báo cáo của UBND tỉnh Đắk Lắk - Thực trạng kinh tế tư nhân của tỉnh Đắk Lắk năm 2015

3.Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XII,Văn phòng Trung ương Đảng, HN 2016,Tr.292

4. Nghị quyết Hội nghị Trung ương năm khóa XII năm 2017